

Владислава Костюк,
студентка 2 курсу
гуманітарно-економічного факультету
Наук. керівник: **Ю.В. Федорик,**
к. і. н., доцент (БДПУ)

ТРУДОВА МІГРАЦІЯ З УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НОВОГО

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що міграція трудових ресурсів відіграє величезну роль в сьогоденні Україні. В умовах глобального перерозподілу людських ресурсів міграція детермінує модернізацію національної економіки, розвиток держави, перспективи прогресу суспільства. Історичний досвід засвідчує, що наслідки міграції можуть давати про себе знати як в поточному, так й у відкладеному періодах, носити локальний (регіональний) або ж загальнонаціональний характер, обумовлювати як негативні виклики, так і нові можливості для процесів державотворення.

Ступінь досліджуваності проблеми. Дослідження тематики міграційних процесів сьогодення репрезентовано наступними науковцями: Л.Л. Рибаківська, В.І. Переведенцев, А. Хомра, С. Пирожкова, Е. Малиновська, Е.М. Лібанова, О.В. Позняка та ін.

Мета і методи дослідження. Метою даної роботи є дослідження трудової міграції населення України. Визначити зміст трудової міграції та здійснити аналітичне осмислення наявних соціологічних підходів до розуміння сутності й причин активізації трудової міграції. Методами дослідження є використання статистичного спостереження, демографічної статистики та методу статистичних угруповань.

Сутність дослідження. З усіх видів міграції населення особливого поширення набула міжнародна трудова міграція, яка відіграє велике значення для економічних процесів. Міграція робочої сили – це переміщення працездатного населення з одного регіону в інший або з однієї країни до іншої у пошуках кращих соціальних умов життя [1 с. 12].

Початок міжнародної міграції робочої сили сягає часів работоргівлі, пов'язаної з колоніальними завоюваннями європейців, тобто з середини XV ст. [1 с. 13]. Саме тоді, почав складатися міжнародний ринок праці і нестача робочої сили в деяких країнах компенсувалася ввозом рабів з колоній. Українські вчені Ю. Козак, Д. Лук'яненко та Ю. Макогон виокремлюють чотири етапи міжнародного переміщення трудових ресурсів: Перший етап міжнародної міграції був безпосередньо пов'язаним з промисловою революцією і формуванням технологічного способу виробництва на основі машинної праці, що відбувалося у Європі в останній третині XVIII – середині XIX ст.; Другий етап міжнародного переміщення трудових ресурсів охоплював період з 80-х років XIX ст. до Першої світової війни [2 с. 36]. Період характеризується нагромадженням капіталу, характерною рисою якого виступає посилення нерівномірності цього процесу в рамках світової економіки; Третій етап розвитку міжнародної міграції охоплював період між двома світовими війнами. За цей період емігрувало до 9 млн. осіб, певна особливість цього етапу – скорочення масштабів міжнародної трудової

міграції, в тому числі міжконтинентальної міграції і навіть рееміграції з класичної країни-іммігранта – США [2 с. 38].

Четвертий етап розвитку міжнародної міграції робочої сили розпочався після Другої світової війни і триває понині [2 с. 41]. Зазначений етап зумовлений перерозподілом територій багатьох країн, монополізацією міжнародних ринків праці і капіталу, процесами інтернаціоналізації та інтеграції [3 с. 30]. Його характерні риси: утворення біполярної політичної системи, зростання внутрішньоконтинентальної міграції, зокрема, в Європі та Африці; зростання попиту сучасного виробництва на висококваліфіковані кадри, виникнення нового виду трудової міграції, який отримав назву «відплив інтелекту»; посилення державного і міжнародного регулювання трудової міграції [3 с. 33].

Масштаби міжнародної міграції дозволяють говорити про неї як про явище, що має загально глобальне значення. Міжнародна міграція набула особливої актуальності з кінця 80 – початку 90-х рр. ХХ ст. Пояснюється це, передусім, глобальними масштабами міграції, регіональним характером вияву та тісним взаємозв'язком сучасної міграції з інтеграційними процесами [3 с. 34]. Поглиблення інтеграційних процесів, зокрема в рамках Європейського Союзу, сприяє більшій інтенсивності обмінів населення між країнами регіону. На національному, регіональному, глобальному рівнях відбуваються активні пошуки шляхів регулювання цієї сфери, розширюється міжнародна співпраця та координація, створюються численні міжнародні форуми та організації, а прийняті в їх рамках рішення еволюціонують від рекомендацій до обов'язкових для членів міжнародного співтовариства норм [3 с. 35]. Яскравим свідченням цього процесу є формування спільної міграційної політики та законодавства Європейського Союзу.

Основні висновки. Підсумовуючи, можна сказати що для значної частини населення України зовнішні трудові міграції стали основним засобом забезпечення достатнього рівня життя. Серед причин, що зумовлюють їх розвиток є низький рівень оплати праці, недостатня кількість робочих місць і обмежені можливості працевлаштування. Трудова міграція в Україні є об'єктивним і невід'ємним чинником ринку праці. Якщо розглядати цей процес у динаміці, то він має тенденцію до зростання і оскільки зупинити трудову міграцію за короткий термін неможливо, варто використовувати її позитивні наслідки. Зокрема, легалізувати міграційний капітал та спрямувати його на соціально-економічний розвиток регіонів країни.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гайдуцький А. П. Масштаби трудової міграції українців за кордон / А. П. Гайдуцький // Економіка та держава. – 2007. – № 8. – С. 12–18.
2. Позняк А. Внешняя трудовая миграция в Украине как фактор социально-демографического и экономического развития / А. Позняк. – К., 2012. – 212 с.
3. Садова У. Я. Міграція та її місце у гармонізації розвитку територіальних суспільних систем / У. Я. Садова // Демографія та соціальна економіка. – 2009. – № 1. – С. 29–36.